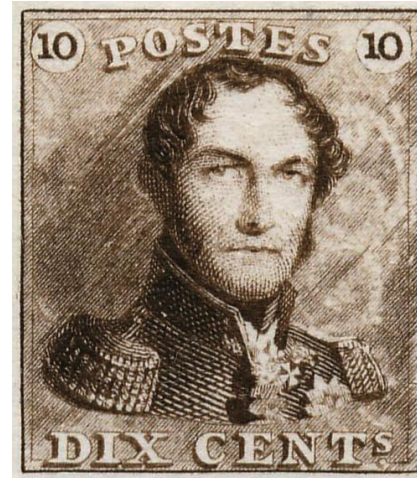

Wen het verleden betaalde de ontvanger van een poststuk voor de dienst van de besteller. De Brit Rowland Hill was de man die vond dat dit omgedraaid moest worden. Niet uit filosofische overwegingen maar om het vele misbruik dat er van die manier van gemaakt werd... of kon worden. Door bij het adres een code te krabbelen kon de ontvanger een boodschap doorkrijgen waarna hij het poststuk weigerde. Boodschap overgebracht maar alle moeite van de postbode voor niets! Hij bedacht de postzegel, waarmee de verzending en bezorging vooraf betaald werden. De eerste emissie in 1840 was in zwart gedrukt..., de beroemde Penny Black met de beeltenis van koningin Victoria. Daar was niet bijster over nagedacht. Om te voorkomen dat de zegel nog een volgende keer gebruikt werd, kreeg hij een stempel..., met zwarte inkt. Ook een proef van stempelen met rode

inkt stelde niet tevreden. Binnen een jaar werd een tweede emissie uitgebracht, nu in oranje. De eerste zegels werden ook alleen in Londen uitgebracht, de rest van het Verenigd Koninkrijk volgde in later jaren. België vond het een goed idee en volgde in 1849 met een zegel van koning Leopold I, in uniform met epauletten wat de bijnaam van de zegel werd: de 'epauletten'.

Nederland volgde in 1852 met de uitgifte van drie postzegels met de beeltenis van koning Willem III 'en profile'. Daarvoor was eerst de 'Postwet 1850' nodig. De drie zegels verschilden in waarde, van 5, 10 en 15 cent. Inplaats van het plakken van meerdere zegels op zwaardere brieven bedacht het staatsbedrijf drie verschillende zegels in drie verschillende kleuren.

Al deze eerste emissies van postzegels kenden nog geen vertanding. De ambtenaar aan het loket, waar het poststuk aangeboden werd, pakte de schaar en knipte een zegel uit een vel met 100 in blokken van 25 stuks. Daardoor kwam het dat twee zegels onderbroken konden zijn door een ongeveer 1 cm brede strook papier. In de praktijk namen de loketbedienden het niet zo nauw met dat knippen (afb. rechts), waarmee een nachtmerrie voor de latere verzamelaars was geboren. Een zegel die bij netjes knippen een witte rand van zo'n anderhalve millimeter had, kon door slordig knippen aangesneden raken, wat de zegel naar huidige normen bijna waardeloos maakt.

Doordat de brede tussenruimte tussen de blokken van 25 wel eens schommelde, zwierven de watermerken (posthoorn) over de zegels,

zozeer dat het een hele wetenschap werd om vast te stellen waar de zegel op het vel van 100 had gezeten. In 1863 was het afgelopen met knippen van zegels. De Ier Henry Archer komt de eer toe de perforatie uitgevonden te hebben. Die was er in drie typen: achtereenvolgens met lijntanding, kamtanding en als laatste raamtanding. Bij de eerste soort werden de rijen horizontaal en verticaal apart gezet. Dat kon tot gevolg hebben dat bij het afscheuren een heel hoekje van de zegel miste, met het bijbehorende waardeverlies voor de verzamelaar. De verbetering kwam door de matrijs van de vertanding aan te vullen met de staande vertanding van alle zegels op een rij. Afhankelijk van de nauwkeurigheid van de opeenvolgende vertandingen waren de problemen nu opgelost. De ultieme oplossing was een matrijs voor een compleet vel, de raamtanding. Nu was het alleen nog zaak goed in te stellen, zodat alle zegels een gelijke rand en gave tanding kregen. Geen wonder dat de vertanding een rol speelt bij de waarde van oude zegels.

